

Gentiana dahurica

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Gentiana* is vernoemd naar Gentius, de laatste koning van Illyrië (180-168 v.Chr.), die de geneeskrachtige eigenschappen van de wortels van gentianen zou hebben ontdekt. De soortnaam *dahurica* is een geografisch epitheton en verwijst naar Dahoerië (Dahuria of Dauria), een historische regio in Oost-Siberië en het oosten van Mongolië, wat duidt op een deel van de oorspronkelijke herkomst van de plant. De Nederlandse naam is Siberische gentiaan of Aziatische gentiaan.

Taxonomie

Gentiana dahurica is een botanisch aanvaarde vaste plant binnen de gentiaanfamilie. Het is een van de vele soorten in het grote geslacht *Gentiana*, dat een breed scala aan soorten omvat die voorkomen in de bergachtige en alpiene gebieden wereldwijd. De plant behoort tot de ondersectie *Cruciata*.

- *Rijk*: Plantae
- *Klasse*: Magnoliopsida (tweezaadlobbigen)
- *Orde*: Gentianales
- *Familie*: Gentianaceae (Gentiaanfamilie)
- *Geslacht*: *Gentiana*
- *Soort*: *G. dahurica*

Foto: Harrie de Vries

Synoniemen

Er zijn verschillende synoniemen bekend voor *Gentiana dahurica* die in de botanische literatuur of de handel zijn gebruikt. Enkele voorbeelden zijn *Gentiana gracilipes*, *Gentiana campanulata* en *Gentiana biflora*. Sommige hiervan worden tegenwoordig beschouwd als synoniemen of zijn niet langer als aparte soorten erkend. Ook is er verwarring met de horticultuurlijk vergelijkbare *Gentiana cruciata*, hoewel deze botanisch een aparte soort is.

Variëteiten en cultivars

Gentiana dahurica wordt voornamelijk als de botanische soort gekweekt, maar er kunnen lichte variaties in bloemkleur of hoogte voorkomen. Er zijn relatief weinig formeel benoemde cultivars bekend in vergelijking met andere gentiaansoorten. De soort zelf wordt gewaardeerd vanwege zijn makkelijke groei en rijke bloei in de nazomer, wat het een populaire plant maakt voor rotstuinen en vaste plantenborders.

Familie

De soort maakt deel uit van de Gentianaceae, de Gentiaanfamilie. Deze familie omvat planten die over het algemeen bekend staan om hun intense blauwe of violette bloemen, vaak met een klok- of trompetvorm. Veel soorten uit deze familie hebben wortels die rijk zijn aan bittere stoffen en worden traditioneel gebruikt in de kruidengeneeskunde en voor het maken van likeuren.

Hoogte

De volwassen hoogte van *Gentiana dahurica* varieert meestal tussen de 20 en 40 centimeter. De bloeistengels rijzen op uit een basale rozet van bladeren, waarbij de stengels vaak opgaand tot half-liggend (prostraat) zijn.

Bloemkleur

De bloemkleur is opvallend paarsblauw tot diepblauw, typisch voor veel gentiaansoorten. De bloemen zijn buis- of trompetvormig en verschijnen in trossen langs de stengel en aan de top. De binnenkant van de bloem (keel) kan vaak wit of crèmekleurig zijn, wat een mooi contrast vormt.

Bladkleur

De bladeren zijn smal, lancetvormig en hebben een donkergroene kleur, vaak met een glanzende afwerking. Ze vormen een rozet aan de basis van de plant en zijn tevens langs de bloeistengels te vinden. Het is een bladverliezende tot half-wintergroene vaste plant, afhankelijk van het klimaat.

Bloeiperiode

Gentiana dahurica is een late bloeier in het gentiaan-geslacht. De bloeiperiode vindt plaats in de late zomer tot vroege herfst, doorgaans van juli tot en met september. Deze late bloei is waardevol voor het toevoegen van intense kleur aan de nazomertuin.

Standplaats

Deze gentiaan prefereert een standplaats in de volle zon tot halfschaduw, vooral in koelere klimaten. In warmere streken is bescherming tegen de heetste middagzon gewenst. De plant heeft een goed doorlatende, humusrijke en vochtige bodem nodig, maar verdraagt geen winterse stuwvocht, wat wortelrot kan veroorzaken. De soort wordt vaak geplant in rotstuinen.

Herkomst

De plant is van nature afkomstig uit Centraal- en Oost-Azië, met een verspreidingsgebied dat zich uitstrekt over Mongolië en China, met name in de historische regio Dahoerië. De plant groeit in zijn natuurlijke habitat op grasachtige hellingen, droge steppen en aan oevers van wateren, op hoogtes van 800 tot wel 4500 meter.

Soort gewas

Het is een langlevende, kruidachtige vaste plant (*herbaceous perennial*). De bovengrondse delen sterven in de winter af, waarna de plant in het voorjaar opnieuw uitloopt vanuit de wortelstok.

Vermeerderingswijze

Gentiana dahurica kan worden vermeerderd door zaad, deling of basale stekken. Zaaïen kan het beste onmiddellijk na rijping in de herfst in een koude bak. Voor een betere en snellere kieming wordt vaak koude stratificatie aanbevolen. Grote pollen kunnen ook in het voorjaar of de vroege herfst voorzichtig worden gedeeld.

Klimaatzone

De soort is zeer winterhard, wat past bij zijn oorsprong in koude, bergachtige regio's van Azië. De plant wordt geclassificeerd als winterhard tot USDA zone 4 (tot ongeveer -35°C).

Insecten

De diepblauwe, buisvormige bloemen van *Gentiana dahurica* trekken bestuivers aan, voornamelijk hommels en vlinders, die met hun lange tongen de nectar kunnen bereiken. De plant is hermafrodit.

Bronvermelding

<https://www.tuinadvies.be/plantengids/9728/gentiana-dahurica>

<https://onrockgarden.com/index.php/plant-of-the-month?view=article&id=112:gentiana-dahurica&catid=22>

<https://www.nvknurseries.com/plant/Gentiana-dahurica>

<https://pfaf.org/USER/Plant.aspx?LatinName=Gentiana%20dahurica>

<https://www.kwaliteitsplanten.nl/gentiana-dahurica>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Gentiana</i> (naar Koning Gentius); <i>dahurica</i> (verwijzing naar de regio Dahoerië/Dauria in Azië)
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Orde:</i> Gentianales, <i>Familie:</i> Gentianaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Gentiana</i> , <i>Soort:</i> <i>G. dahurica</i>
Synoniemen	<i>G. gracilipes</i> , <i>G. campanulata</i> , <i>G. biflora</i> (deels verwarring met <i>G. cruciata</i>)
Variëteiten en cultivars	Voornamelijk als botanische soort gekweekt, weinig benoemde cultivars
Familie	Gentianaceae (Gentiaanfamilie)
Hoogte	20 tot 40 cm
Bloemkleur	Paarsblauw tot diepblauw, buisvormig, met crèmekleurige keel
Bladkleur	Donkergroen, smal, lancetvormig, glanzend
Bloeiperiode	Late zomer tot vroege herfst (juli tot september)
Standplaats	Volle zon tot halfschaduw, koele, humusrijke, vochtige, goed doorlatende grond
Herkomst	Centraal- en Oost-Azië (o.a. Mongolië en China)
Soort gewas	Kruidachtige vaste plant (<i>herbaceous perennial</i>)
Vermeerderingswijze	Zaad (met stratificatie), deling, basale stekken
Klimaatzone	USDA 4 tot 8 (zeer winterhard)
Insecten	Hommels en vlinders (belangrijke bestuivers)